

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum
tam quadragesimales: q[uam] de sanctis**

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

Feria. iij. Penthe. de cognitione gratie vel predestinati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69837](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69837)

dyabolus gloriam huius anime: motus inuidia non cessat eam pluribus modis vexare. vt in peccata cadat. Et quibus eius pena accidentalit accidat. quotiens eam in mortali cadere facit. tamen vellet eam vt ad infernum deducat. Legitur in Cronica ordinis qd dyabolus dixit beato dominico: quod de delectabatur in perditione vnius anime etc. Volens autem deus ipsum pacificare dixit. Volo tibi dare terram in tuum dominium. Respondit dyabolus. Nolo arare. dabo aquam. Ille nolo nauigare. Dabo aerem. Nolo inquit volare ignem. Nolo comburi. Celum stellatum. Nolo inquit laborare voluendo illud. Celi christallini. Respondit. O nimis essem ppele. Cui dixit dominus. Quid ergo vis mala bestia. Nihil aliud inquit nisi animas. Cui dominus abste o mala bestia dem illam tibi quam feci ad ymaginem meam quam recuperavi sanguine filij mei. Ideo iob. ij. dixit. Ecce oia in manu tua sunt. veruntamen aiaz illius serua. Unde o homo serua illa. Eccle. ij. Fili in mansuetudine cōserua animum tuum. Deuter. ij. Custodite sollicitate aiaz vestras. Que pponenda est corpi. xij. q. i. c. precipimus. et. c. de penis. l. sancimus. Et extra de pe. et re. c. cum infirmitas. Anima est nobilio: omni corpore. et aie bonum profertur omnibus bonis. Ecce quot ille plus deus fecit pro hac aia pegrina. Ideo Ber. sup lauda aia etc. Expergiscere et lauda: exulta et gaude. quia insignita es dei ymagine decorata si multitudie capax rōnis piceps eterne hereditatis. O dura corda quid facitis. Cur salutem huius anime negligitis. Audite christum dicentem. Mat. xvi. Quid prodest homini si uersum mundum lucratur. anime vero suo detrimentum patiatur? Aut quā dabit homo cōmutationē pro aia sua. Queramus ergo et nos saluare illam vt uiuat cum xpō. hic per grāz et in futuro per gloriam.

Feria tertia penthecostes.
De cognitione gratie spiritus sancti
vel de cognitione pdestinati.

Oauerunt pro
ipsis vt acciperent spiritus sancti. Act. viij. Est trita et vulgata sententia oim theologantuz qd ille pius et dulcis pater noster deus: hominē fecit ad finē vite eterne. Sed ex peccato velut animal fuit expulsus locatus et positus in hac valle miserie. Unde ps. homo cuius in honore esset etc. De qua aialitate apostolus. i. Counth. ij. Animalis homo non percipit que sunt spiritus dei. Sed volens reuerti ad pristini locuz oportebat incedere per virtutes. Unde Lactantius. in. vi. c. ij. r. iij. Due sunt vię per quas humanā vitā egredi necesse est. Vna. s. que ad celuz ferat: altera que ad inferos deprimat. Quas et poete in carminibus et philosophi in disputationibus suis induxerunt. Et alterā qdem virtutum esse voluerunt alteraz vero victor. Ille. Via eundē ad infernum et paludem stigiā lata et pfacilis est. In. vi. Enei. Facilis descensus auerni. Et phs. ij. Eth. Malū est facile. bonū vō difficile. Via eundē ad paradisu est difficilis. Mat. vij. Arcta est via que ducit ad vitam: sed in fine remanet aia cōsolata. Unde et Aristoteles solebat dicere: sicuti ponit Lactantius. Studiorum liberalium amare sunt radices: fructus vō dulces. et Seneca. Sola virtus prestat gaudium perpetuum et securū. In. ix. Eth. Beatissima est vita virtuosorū: sed in hac vita posuit iusticiā: temperantiā: patientiam: fidem: castitatem: abstinentiam: concordia: scientia: veritatem: sapiētia: et alias virtutes. Sed simul cum his paupertatē. ignominia: laborem: dolorem: angustias: et amaritudines omnes. Ambula cara anima hoc iter si potes. Inter alias virtutes

Feria tertia

tes summe necessarias: apostolus po-
fuit charitatem et gratia dei: sine qua
nihil fit. i. Co. xij. Si linguis inquit
hoim loquar et angeloz. charitatem
aut no habeā factus sum velut es so-
nans aut cymbaluz tinnies. Ille. Si
linguis hoim loquar. Qui in mundo
fuerūt oratores. M. Ciceronis. M.
Anthoni Julij cesaris. Titi liuij. Pla-
tonis Demosthenis. Carnedis. Ly-
sie. O. phej. Si linguis hoim. Latina
greca hebraica. Et angeloz: illo mo-
quo loquit vnus angelus alteri: illi
notificando conceptum suuz. Char-
tatez non habeā. i. gratiaz spiritus san-
cti: factus suuz et c. Cū itaqz a deo necessa-
ria charitas sit: ideo apostoli qui erāt
hierosolymis audiētes qz samaria re-
cepisset verbū dei. orauerunt vt deus
grām suam eis donare dignaret: vt
dicunt verba assumpta. Orauerūt et c.
In quibus verbis disputabimus ad
pposituz occurrentis solemnitatis spi-
ritus sancti vnicā conclusionē que est
Utrum cognosci possit aliquem scire
in se habere hanc grām spūs sancti.
Circa hoc theologi precipue Tho. i.
q. xij. i. tertio. di. xxiij. ar. ij. In quar-
to di. ix. Ric. in. iij. di. xiiij. ar. ix. di-
cunt qz triplex est cognitio: que erunt
tres partes nostri sermonis.
Prima dē cognitio naturalis
Secunda dē cognitio diuinalis.
Tertia dē cognitio cōiecturalis.
Circa primuz querit dubiuz. Utrū
homo possit in hac vita possit cogno-
scere naturali cognitioe se esse de nu-
mero predestinatoroz: et in gratia dei.
Ad hoc fuerūt due opi. Una dicit qz
sic Et ratio huius est: sicut homo pōt
cognoscere se esse in pctō p remorsum
conscientie: ita pōt scire se hēre gratiā
dei ex quadam dulcedine mentis p
experientiā. Exempluz apli di. de se.
Et grā ei in me vacua non fuit. An-
de. Paulus sciunt. ergo videtur qz ho-
mo posset cognoscere. et c. Alia opinio
dicit qz non per illud. Job. ix. Si sim-
plex. fuero: hoc ipsum ignorabat aia

mea: igit homo scire non pōt. Ad
conclusionē rñdeo fm docto qz nemo
pōt scire certitudinaliter se eē de nu-
mero saluandoz: et habere in se grām
dei: et recepisse spūs sanctū. Quod pro-
batur quadrupliciter. Rōne. Aucto-
ritate. Exemplo. Figura. Primo rōne
Conclusio est phi. i. b. de sensu: et sensu
to. Qd nihil ē in intellectu quin pri-
fuerit in sensu. Exempluz de figura
ad oculū. De cibo ad gustū et c. et pmo
Poste. Omnis doctrina: et ois discipli-
na intellectiua ex preexistenti fit cog-
nitione. Nota ex preexistenti cognitio-
ne. i. sensus Contra platonē qz voluit
animā nostrā in sua creatioe esse ple-
nam omnibz sciētis. et in. ij. Poste.
deficiente aliquo sensu necesse est de-
ficere scientiā pprioz sensibilibus.
Idē. Omnis nostra cognitio ortum hz
a sensu. Ad pposituz. Queris: anima
cara a me. Si potes scire te eē in grā
dei cognitione naturali. Rñdeo qz nō
Ratio qz grā dei est spūalis: nec subij-
citur alicui sensui: Non visui: qz non
est colorata. Nō gustui quia non ma-
terialiter saporosa: et sic de singulis.
Et omnis nostra cognitio et c. Igit sciri
nō pōt Jo. ap. iij. q. i. Coz. ij. Que sunt
dei: nemo nouit nisi spūs dei. Qd cla-
rius declarat Salomō Eccl. ix. Sūt
iusti atqz sapientes: et opera eoz in ma-
nu dei: et tñ nescit homo vtrū amore:
an odio dignus sit: sed oia in futuruz
seruantur incerta. In qua auctoritas
te pone exemplum b. Constantij de
fabriano. Cū interrogaretur cur nō le-
tus incederet: sed tristis per conuen-
tum. cum tamē esset homo austerus.
Respondit cū lachrimis. Ignoro frā-
tres: an opera mea sint grata altissi-
mo. Ideo paulus. i. Co. iij. Nihil est
mihi cōsciū sum. s. alicui pcti mora-
talis. Non supbie: qz erat humilis.
Non licurte: qz erat virgo: et tñ de se
clamat. Et nō in hoc iustificatū sum.
Si paulus vas electionis: et pdicator
gentium. Qui raptus ad tertiu celuz
vbi vidit archana diuina. Qui a ppo

vocatus in forma corporis: tamen non
 audeat se extollere sed dicit. Qui iudi-
 car me dñs est quanto magis pecca-
 tor qui multis pctis plenus est: debet
 stare in timore. Unde David. Delicta
 quis intelligit. q. d. Nemo: ab oculis
 mundis me dñe. Non eleues te in
 supbia. O ciuis: o mercator: o vidua
 o maritata: sed sta in timore: quia in
 certus es de ppria salute. In Eccli.
 vi. de propiciatu pctōrum: noli esse si-
 ne metu. Eccli. xxvi. Beat⁹ cui dona-
 tu⁹ est habere timores dñi. ps. Serui-
 te dño in timore. ⁊ Mesue. ij. Graba-
 din. Totus igit dei timor perueniat
 in te et pncipiet opera tua: et felicita-
 bit te. Quia vt dicit Tho. in phemo
 Job. Nihil est em̄ q̄ tantum reuocet
 a nobis et inducat ad bona: quantum
 dei timor ⁊ Ille. Et dato q̄ homo esset
 positus in gratia: et certus esset de p-
 pria salute adhuc h̄ causam timendi
 Et rō est tho. i. ij. q. cix. ar. x. vbi dicit.
 Postq̄ aliquis est in gratia positus ⁊
 per gratiā dei iustificatus: necesse h̄
 petere a deo donū perseverantie. vt
 sc̄z custodiat a malo vsq̄ in finē. Nā
 multis datur gratia quibus non dat
 perseverare in gratia. Practica. Ve-
 ni tu mulier. Quaz orationem facis
 quotidie. O pater dico tria pater no-
 ster: ⁊ tot Ave. ad reuerentiam trini-
 tis. Et tu. Decem ad reuerentiam. x.
 preceptorum. Et tu. quinq̄ ad reue-
 rentiaz quinq̄ plagarum. Et tu. Sep-
 tem: pro. vij. allegreci. Et tu. lxx. pro
 corona virginis. Sed melius orari
 non potest deus: q̄ vt det tibi perseue-
 rantiam in bono. Quia in gratia fu-
 it lucifer cuz suis sequacibus. In gra-
 tia Adaz et eua. In gratia iudas. Sa-
 lomō. David: ⁊ plures alij: q̄ aliquā
 do ab ea ceciderunt. Multis dat gra-
 tia ⁊c. Unde legitur de beato Anto-
 nio: qui in extremis positus: rapt⁹ ex-
 tra se flentibusq̄ discipulis: et in se re-
 uersus dixit. De tribus filij mei val-
 de timeo. Primo de visioe demonis ⁊
 sua infestatione qui michi apparuit:

que tam terribilis est: vt lingua ex-
 primi non possit. Exemplum beati
 Constantij de demone viso que⁹ sepe
 optarat videre. Semel in horto ex-
 stenti apparuit demon in ea deformati-
 tate q̄ cecidit ex pauore. Dum p̄ spa-
 cium in terra stetisset: tandem clama-
 re cepit sat est sat est. Secūduz inquit
 Anthoni⁹ de quo timeo: est de subtili
 et arcta ratione reddenda de omib⁹
 et singulis peccatis. De qua hiero.
 ad asellaz. Ante tribunal xp̄i astabi-
 mus: ibi patebit qua mente quis vide-
 rit. Exemplum Cosme de medicis.
 Qui in vltimo dixit omnibus astati-
 bus. O iusticia diuina: q̄ subtilis es
 que de omnibus rationem exigis: nec
 plus locutus est. Exempluz Dñici in
 cronica. Qui videns iuuenēz cachin-
 ne ridentem reprehendit di. Reddi-
 turi sumus rationem de omnib⁹ pec-
 catis: ⁊ tu rides. Clama hic contra
 iuuenes q̄ verba scurrilia de feminis
 ⁊ huiusmodi dicit. Quod contra Pe-
 trar. v. Triumpho. tempus. Eya cō-
 ualescite inter vestras dementias. O
 iuuenes et immensum: metiamini
 tps vln⁹ preuisum satis nimis dor-
 let: verba mea fortasse in vanum isa-
 cto. Sed nuncio vobis vos lesos pro-
 fecto esse: graui ac mortifero veneno
 litargico. Nam rapidi volant dies
 hore: anni: ⁊ menses pariter breuissi-
 ma mora concessa. Omnes ad altud
 seculum tendimus. Tertium in-
 quit Anthoni⁹ qd̄ timeo est qz anima
 mea est incerta de salute sua. Quod
 figurate ponitur in scriptura. iij. Re-
 gum. xxv. de filijs israel. Qui a nabu-
 chodonosor ducti fuerunt captiui in
 babiloniam. Cum inuitati essent ad
 cantandū. Cantate nobis inquit Na-
 buchodonosor de canticis syon. Uoce
 flebili responderunt. Quomodo can-
 tabimus canticum domini: in terra
 aliena. Moraliter Babylonia confu-
 sio interpretatur que significat p̄sen-
 tem vitam plenam confusionib⁹. In
 qua bānti a hierusalē. i. paradiso in

Feria tertia.

loco miserie non possumus cantare cantica letitie. qz non competit loco: quia sum⁹ in valle miserie. **Uñ Aug.** In valle sumus miserie: in qua magis flendum est eo q minus flemus. Non conuenit tēpori. qd est cursus ad mortē. Nō uenit statui: quia vndiqz periculosus. Status em̄ hoīs est periculosus & dolorosus: quia quocūqz se vertit: periculum et dolorem inuenit. Nam si sursum respicit: videt celum qd amisit. Si deorsum: videt infernū q omnes deuorare appetit. Si a sinistris: aduersitates videt: q vnus de mille nō euadit: qui nō cadat p impatentiam. Si a dextris prosperitates videt: q de decem millibus vnus nō euadit qui non cadat per intemperatiam. Si post se: videt peccatum multitudinem q comisit. Si ante se videt terribile dei iudiciū in quo districtaz rōnem euz reddere oportebit. Qd bene. Pius papa innuit dñe blanche. d. Pius eps: serui⁹ seruoꝝ dei. Fugit vita mortalis: & quasi fum⁹ cito euanescit. Querēda est altera que neqz molestias habet neqz fines. Illic thesaurizandum est: illic aspirandum. Ille. Et sicut fatuus reputaret qui sententiat ad mortē iret ridendo: cū deberet lachrymari: ita et nos sententiat ad mortem in hac valle miserie & incerti de nostra salute: non debemus stare in letitia s; in timore. Unde patet prima cognitio.

¶ Secunda cognitio dicitur. Quando deus reuelaret alicui: scire posset diuina pudentia aliquibus sanctis lz paucis in hoc seculo reuelauit statuz gratie ex particulari privilegio vt op̄ opera magnifica prosequerentur. vt patet de. ix. in scriptura. **¶ Primo de Abrahā.** Gen. xli. cui dixit angelus in immolatione filij Ne extendas manum super puerum. Nunc cognouit id est cognoscere feci q timeas deuz Et loquitur de timore casto fm tho. qui non est sine gra gratuz fa. **¶ Secundus fuit moyses.** de quo **Exo. xx.**

Cū peteret ostende mihi faciem tuā faciem inquit meam videre non poteris. sed ostendam tibi omne bonum qz inuenisti gratiaz corā me. **¶ Tertius fuit paulus:** d quo. ij. Co. xij. Cū cum ter rogasset dñm pro remotōne stimuli. Respondit dñs. Sufficit tibi gra mea. Sup quo Beda. Si paulus hac tentatione caruisset fuisset de numero reproboꝝ. **¶ Quartus fuit magdalena.** de qua Lu. viij. Remittuntur ei pctā multa: qm dilexerit multum. **¶ Quintus virgo beata de qua Lu. ij.** Ave gratia plena. **¶ Sextus fuit Johannes bap.** de quo Luc. i. Spūs sancto replebitur ex utero matris sue. **¶ Septimus hiero.** hiero. i. Anteqz exires de vulua sanctificauit te. **¶ Octauus fuit apostoli** qui tēpore missionis spūs sancti ita serere sanctificati vt peccare non possent mortali. **¶ Nonus fuit latro:** cui dictum fuit. Hodie mecum rē. **¶ Preterea** aliq̄ extras uagantes ponuntur: sicut de katharina senensi: cui christus apparēs in conuersione pauli. Noli inquit flere quia tota es in gratia mea. Sed querit aia mea caro. Quare & mihi pater & omnibus alijs deuotis: deus non reuelauit statuz gratie: qz multa bona facerem. Rñdet Tho. in summa theologie. Quod hoc actuz est rōne timoris: qz si homo esset certus de sua salute superbi ret: qd maluz est. Unde **Begu.** Nulla maior superbia: q̄ de propria virtute supbire. Et de quodā vtro sancto legit de quo **Gregori⁹** libro dialogoz. Cū ei reuelata esset mors et finis bonis anime sue cepit esse negligens circa bona opera: tanq̄ certus de sua salute. Dictuz est ei ab angelo. Age qd agis: operare qd operaris. Ad qd facit exemplū. **Senece** libro Declamationuz. De vno romano qui duos filios habitos duab⁹ mulieribus cū eos misisset in villam p educatione. Secunda vxor quesuit quis esset filius suus. Respondit ille. Nolo indicare tibi: ne sis mater yui: et

nouerca alteri. Ita deus vt homo non sit mater corporis et nouerca anime ei non indicat statum gratie. Contentiones per se sed peto adhuc declarari aliud dubium. Quare deus cum sit iustus presciscit: aut in generali: aut in speciali. Si in generali damnauit aliquos vt presciscit: vt in eis fulgeret ordo diuine iusticie. Aliquos saluauit vt in eis fulgeret ordo diuine misericordie. Si loquimur in speciali: quare hunc saluat: et quare hunc non. Quare perit et non iuda. Nabuchodonosor: et non pharaonem. Quare Abel: et non Cain. Respondeo quia Petrus preparauit se ad gratiam et non iudas. Si queratur ultra quare deus mouit Petrum ad lachrymas et non iudas. Respondeo: quia sic placuit sibi. Iuxta illud. Soluum me fecit: quoniam. et. Si ultra queratur quare sic ei placuit. Respondeo quod questio stulta est. Jo Augustinus super Johan. Si queris quare hunc trahat: et illum non trahat noli iudicare si non vis errare. Et Tho. i. par. q. xix. Non potest assignari causa diuine voluntatis. Et Aug. contra Pelagium. Inscrutabilia et incomprehensibilia nolo interrogare quia quod lego credo: de primo ad vltimum. Nulla ratio potest dari super hoc potissima ad quietendum hominem: nisi vt bonum faciat: quia ex bono opere premiabitur. Unde patet sententia. et.

¶ Tercia cognitio dicitur. et. Slo. in l. fulcenus §. i. ff. quibus ex causis in possessione eatur. Per exteriora cognoscuntur interiora. Et xps. A fructibus eorum. et. Et medicus cognoscit interiora in firmam aatem. per faciem per vnam: per pulsus: per signa. ergo. et. Scdm Tho. super Johan. Et Jo. de turre cremata. super de conse. dist.

ij. Pont quattuor coniecturas veri presciscit: vel gratiam spiritus sancti habentis.

¶ Prima redemptoris dilectio.

Scdm diuini verbi auditio.

Tercia oras locutio.

Quarta malorum supportatio.

¶ Prima. et. Quando homo potius vellet mori quam peccare mortaliter vt dicit. ij. Ethicorum. Melius est mori quam facere contra bonum virtutis. Exemplum sancte monice que flebat super filium. Urinam inquit mortuus esset filius meus quam remaneret in peccato suo. Et de fratre nostro in orando: dum ciuitas caperetur a turcis: nec cessaret a predicatione. Descende inquit. Mori potius voluit: et per medium in pulpitum sectus est: nec cessabat loqui sancta fides: sancta fides: sancta fides. Sed quando homo pro vno solido capit sacramenta falsa. per iurat nec curat de deo propter res mundanas. Non dicit pater noster cum corde. Practica notabilis. Incipit in mane deuotionem virginis. Pater noster qui es in celis. Prepara equum o serue vt eamus ad villam. Sanctificetur nomen tuum. O Katherina: pone ad focum illam carnem. Panem nostrum quotidianum: prohibe catuza facimine. Et dimitte nobis debita nostra. Da equo bladum. Preterea stans ad missam totus est occupatus. Sursum corda. Mentiris. Sursum corda: ad rus: ad adulteram: ad vsuras.

Crede mihi o. Non optabunt illa bona et horreum erit plenum: tu non eris sed cadauer in pulneres olarum: et anima in inferno. Ideo Petrar. in. ij. Truim mortis. O stulti. Et tot penose cure quod profunt. Omnes reuertimini ad vestram matrem antiquam. Quod pra Aug. vij. conf. Deputentur tempore distribuuntur hore pro salute anime. Vis ergo experiri: an sis in gratia dei Respice ad hunc amorem. Quod bñ Augustin. sup pos. Duss ciuitates faciunt duo amores. Hierusalem facit amor

Feria tertia

dei Babyloniam facit amor mundi. Interroget ergo se quisque quid amet et inueniet: ubi sit ciuis. Et si inuenierit se ciuem Babylonie: extirpet cupiditatem: plantet charitatem. Si autem inuenierit se ciuem hierusalem colat charitatem: speret libertatem. Ille. Exemplum illius monialis tempore Ric. Que oculos sibi eruit nolens relinquere amorem sui creatoris. Et quod dicitur. ff. ad. l. aquiliam. l. homo. homo non est dominus membrorum suorum. Dic quod diuino instinctu hoc fecit ut patet de beato Marco. qui percussit sibi pollicem ne ordinaretur sacerdos. et episcopus. Quod propter hoc Petrus non desistit quin eum ordinaret videns fecisse humilitate. ¶ Secunda dicitur. 2^a. Jo. viij. Qui ex deo est. 2^a. Sup. quo Dionysius. iij. de di. Amor est vis unitus que transfert amantem in re amata. ut patet de illo quem amas pro quo occupas omnes sensus in sui amore. Usus ad videndum: aures ad audiendum. 2^a. Ad propositum. homo qui est in gratia libenter audit diuina. Exemplo sancte Scolastice: de qua Greg. i. dialogor. que per rotam noctem cum benedicto stetit loquendo de deo Et de monica matre Augustini: que dum essent positi apud ostia tyberina loquebantur valde dulciter. Et de magdalena que sedens ad pedes iesu audiebat verbis illius. Quod videns Martha dixit. Domine non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare. Cui dominus Martha martha sollicita es et turbata ris erga plurima. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea. scilicet vitam contemplatiuam que est occupare omnes sensus in auditione verbi dei: ubi doctores ponunt hanc conclusionem quod non est in natura aliquid tam necessarium homini sicut auditio verbi dei per quod discernuntur boni a malis. Extra de officio iudicis ordinarij. ca. Inter cetera que ad salutem spectant populi christianum: pabulum verbi dei maxime noscitur necessarium. Ideo

ecclesia stricte precipit prelati et presbyteris curatis ut predicent: aut predicari faciant in ecclesijs suis: ut patet di. xxxvi. ca. Ecce. Et de consensu. di. i. c. Sacerdotes. Clama contra doctores legum et officiales. Et contra negligentes qui inuite audiunt sermones. Tu non es catholicus: nec verus christianus: sed infidelis. ethnicus: ydumeus: agarenus. habeo te suspectum de fide. O pater ego scio quid volunt dicere: et habeo sermones Roberti Bibliam. Ita est. Sed cum istis faceris Poggy libri. c. nouellarum: versus amatores ubi tor scurrilia et contra fidei reperiuntur. Ideo christus. propterea vos non auditis quia ex deo non estis. Exemplum in cronica ordinis de duobus fratribus euntibus bononiam ad capitulum generale. Quibus de mon in via apparuit. His appropinquans interrogat quo pergunt? Responderunt Bononiam ad capi. Quid ibi agitis inquit. Ordinabimus conuentum nostrorum predicatores hinc inde assignando. Respondit ille clamans. Predicatio vestra debilitat preteritam meam. Iohannes Albertus super Lucam ponit hoc notabile. Quod quasi impossibile est hominem damnari in morte: qui sermones frequentarit ex eo quia fecit habitum fidei: contra quem diabolus pugnat. Sic per oppositum damnantur illi qui sermones omiserunt in vita. Cicero de amicitia. Cuius aures veritati clausae sunt huius salus desperanda est. Practica hic. De illis quod diebus dominicis: postpositis sermonibus quidam ad lupanar: quidam ad tabernas: quidam ad ludos: quidam ad ballandas eunt. Quod habes audaciam o tu pastor familias: cum filiis ire ad mensas nisi prius dederis cibum anime tue. Unde patet. 2^a. ¶ Tercia dicitur. 2^a. Ex loquela cognoscitur homo cuius prouincie est. Figura de petro Mathei. xvi. Saluus es. Nazareth loquela tua manifestus te facit. 2^a. ff. de tutoribus et curato. datus est hys. l. Is qui. §. si.

Et sermonibus et loquelis noscitur quod sapiens et iudicatur insipiens, et Eccl. xij. Ex visu cognoscitur homo amicitia corporis et riuus dentium annunciant de illo. Et facetia de Bergomensi Bononie qui portum transire volebat non soluto precio. Cum vellet transire fecit se florentinum dicens. Ego sum florentinus. Unde fuit cognitus. Ut cognoscere o cuius de qua provincia es respice linguam. Secundum Jacobum de voragine. Tres provincias fecit deus: et quilibet habet suam linguam. Prima est paradysus in qua est laus dei et sanctorum. Beati inquit psalmi qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Secunda est mundus: in qua est sermo de rebus mundi. Johannis. viij. Qui de terra est: de terra loquitur. Tercia infernus: in qua est blasphemata. Apoc. xvi. Blasphema uerunt deus celi. Pone ab una parte homines deus amantes: et ex alia qui mundum. Quilibet dicet uerbum secundum provinciam cuius est eius. Luxuriosus de libidine: auarus de auaricia: et sic de singulis. Et catholicus de rebus diuinis. Quia ut dicit philosophus. iij. Metaph. Oppositarum causarum oppositi sunt effectus. Unde Seneca. li. de formula uite. Imago animi sermo est. Qualis uir talis oratio. Ad oppositum. homo predestinatus laudat primum et deum: et linguam propriam circa res dei et primum occupat. Quam linguam finem Albertum homo habuit ad tria officia. Primo ut deum laudet. Esa. xliij. Populus in suum formam mihi laudem meam narrabit. Eccl. li. Confitebor tibi domine rex et collaudabo te domine saluatorem meum nil ages. Rom. ij. Nomen dei in uos blasphematur. In qua provincia castello: uilla: nomen dei et sanctorum non sit laceratum. Ideo. Pius papa. Confusa sunt omnia et turbata. blasphemata deus nullus timor: nulla leuius reuerentia. Ille. Secundo ut se accuset. Prover. xvij. Justus in principio pio accusator est sui. et Job. xliij. Idcirco

me reprehendo et ago penitentiam. Tercium ut primum edificent. Quod non facis: sed ipsum scandalizas. id est male dicendo de isto et de illo. De illa paupere uidua et de illo iuvene quia nolunt tibi complacere: male agis et grauer erras. Lingua dyabolica quam poneres in questione paradysum. Sed quid debes facere tu qui es diffamatus iniquitate? Porta in pace: quia est magnus meritis quod sancti fecerunt. O quor sunt diffamari iniuste. Si ergo loqueris de deo libenter signus est quod habes gratiam dei. Quarta coniectura dicitur. et. Quis homo est patiens in tribulationibus: sine quibus nemo coronatur. C. de his qui non expletis stipendiis. l. ij. lib. x. Stipendium quod promittitur militibus non datur nisi finita militaria. Ita nec seruo dei nisi militarit non datur corona iuxta illud. Non coronabitur. et. Quod Christus declarauit in suo testamento. Qui legauit pacem apostolis iudeis corpus: latroni paradysum. Marie societatem. Patriasiam. Fidelibus comunem. hominibus tribulationes. Jo. xv. Si me persecuti sunt. et uos persequentur. Quinta bonorum operum occupatio Gregorius. Amor dei nunc est officiosus et philosophus. q. Ethic. Signus generati habitus est delectabiliter operari. Et in. iij. habitus uirtutis non solum est principium operandi. sed etiam delectabiliter: et facilliter constanter operari. et in. v. habens uirtutes propter et delectabiliter operari non habens uirtutes: tarde et melancolice. Unus est quod martyres gaudentes ibant ad supplicia. Uere ab ipsa gratia qua erant muniti. iuxta illud Rom. viij. Quis nos separabit a charitate Christi. Tribulatio: angustia. et. et infra. In his omnibus superamus propter illum qui dilexit nos. Unde patet propositum.

In festo sancti Johannis baptiste.